

Gravskrifter og lignende Inscriptioner fra forskjellige Norske Kirker.

Meddelte og ledsagede med Anmærkninger af H. J. Huitfeldt.

II. Fra Gjerpens Kirke.

(Forts. fra S. 234).

18) Es ruhet hier in | Gott der tugendsame Knabe | *Hans Jacob Schlanbusch*¹⁾ | Gebohren | In Norwegen. den 20 Marty 1726 | Gestorben | In Rendsburg den 2 April 1731 | Dessen Eltern sind gewesen | Weiland. Obri: *Friderich Schlanbusch* | und | Dessen Mutter *Anna Ioanna Arnoldt* | Gott verleyhe. dem Cörper in der | Erden eine sanffte Ruhe und | am Iüngsten Tage eine fröliche | Aufferstehung und Vereini | gung mit der Seelen zum | ewigen seeligen | Leben.

19) Spør Nogen Hvo det Er?
Som Nu I Graven Sættes,
Kand Med Sandfærdighed,
Til Svar Igien Berættes
Her Er Nedlagt En qvist
Af Store Arnoldts Rod
Af Sind, Af Dyd, Og Held,
Af Hierte-Eyegod —

Nemlig | Den Welædle Og Welbaarne | *Casimir Henrich von Woldenberg*²⁾ | Kongl: Majestæts Welbestalter Capitaine | ved Det Første

¹⁾ »Oberst Schlanbuschs Søn« blev først indsat i Familiebegravelsen ved Gjerpens 9 August 1737 samtidigt med Mormoderen Generalinde Arnoldt. Han havde en Helsester, Frøken Elisabeth Benedicta v. Schlanbusch, der 14 Aug. 1757 døde i Morfaderens, Feldtmarskalk Arnoldts, Hus i Christiania, hvor hun havde været siden Faderens Død. Deres Halvbroder, Lieutenant Christian v. Schlanbusch, døde 1741.

²⁾ Han var Søn af Major Johan Frederik v. Woldenberg († 1743?) og Anna Johanna Arnoldt, der ved sin Faders, Feldtmarskalk A.s, Død var sindssvag; Etatsraad og Landfoged Johan Heinrich v. Woldenberg i Oldenburg anmodedes 1759 om at være sine Broderbørns, C. H. v. Woldenbergs og Frøken Johanna Catharina v. Woldenbergs, Formyndere, men undslog sig paa Grund af sit Ophold udenlands. Da Fru A. J. Woldenberg døde i Christiania 25 Marts 1785, havde hun ingen Livsarvinger, og hendes Efterladenskab tilfaldt Broderen Geheimeraad Johan Friderich v. Arnoldt, der døde

Aggershusische Infanterie Regimente | Føed den 8de May 1737, |
Døed den 29de Iunii | 1761.

b. Den Børtingske, senere Løvenskioldske, Familiebegravelse.

20) Ved | Siælens ofuerlefuering udi Guds haand | oc en Sta-
dig troe, Samt Viss tilliid, | Om | En Glædelig opstandelse til det
ævige Liv, | er hensofvid. | oc huuiler her, det nu af-Siælede Legeme, |
dend | Vell Edele oc Velbiurdige Mands | *Peter Børtings*,¹⁾ |
Kongll: Maytz: till Dannemarck oc Norge etc: | forðum | Virkelige
Commercie Raad, | og | Propriétaire til Fossum og Bosslands Iern
Verker, | Som | Blefv føed till Verden, udi Trundheimb d: 8 Martij |
Anno 1626. | oc | Igien forløst fra Werden paa Fossum Gaard | vdi

---

samme Aar som sidste Mand af Slægten, og Descendenterne af hendes Søster
Catharina Elisabeth A. († 1736, 27 Aar gl.), der havde været gift med
Grev Christian Wedel af Wedelsborg († 1759).

¹⁾ Se de udførlige Efterretninger om denne med Rette ilde anseede Mand, der
meddeles i N. Rasmussen Søkiltes Skrift »Kaj Lykkes Fald«, hvor de genealo-
giske Notitser især findes S. 71 f. (jfr. m. 88 Anm. 32), meddelte efter Docu-
menter i Samlingen »Personalia« (under Børting) i Norske Rigsarchiv, hvor
hans Hustru kaldes Fru Sophie Abelsdatter Sphit. Se ogsaa Meddelel-
ser fra d. N. Rigsarch. I. S. 12 f. og B. H. Løvenskiolds Beskr. over Bradsbjerg
Amt etc. S. 75 f. og 80. Til hans Kiste maa have hørt et nu læstliggende,
dobbelt Navnetræk med Bogstaverne P. B. samt et Vaaben, der i Skjoldet vi-
ser et Løvtræ, medens Hjelmtegnet er afbrukket. Baade han selv og Sønnen
Kai B. brugte dette Vaaben; paa Hjelmten sees bag en Skandsekurv et Træ som
i Skjoldet. Commerceraad Peter Børting blev begravet i Gjerpen 4 Juli 1702,
76 Aar og 3 Maaneder gl.; hans Frue, der i Ministerialbogen kaldes Sophia
Speet, døde 22 August og blev begravet sammesteds 9 Sept. 1699, 67 Aar
gl. Datteren Anne Christine B. blev 1 Decbr. 1692 gift i Gjerpen med
Major Christian Mechlenburg; deres ene Søn Peter Børting M. døb-
tes 9 Sept. 1693 og begroves 12 Sept. s. A. i Gjerpen, og den anden, Chri-
stian M., blev 30 Novbr. 1715 indsat i Børtings Begravelse. P. Børtings an-
den Datters, Juliana Børtings, Jaord og Forlovelse med Lieutenant U. F. Fyen
holdtes sammesteds 14 Sept. 1702 og Brylluppet 6 Decbr. s. A. Deres Datter
Sophia F. døbtes sammesteds 21 Juli 1706. Kai Børtings Hustru Inger
omtales i 1704; deres Børn vare følgende: 1) Petronella Sophia B. døbt
7 Juni 1705, begravet i Gjerpen Kirke 26 Septbr. s. A., 15 Uger 6 Dage gl.
2) Sophia B. døbt 8 Juni 1706, begravet ved Gjerpen 26 Octbr. 1715, 9 Aar,
5 Maaneder og 3 Uger gl., død af Børnekopper. 3) Peter Jørgen B. døbt
26 Januar 1708, begravet sammesteds 24 Marts 1710, 2 Aar, 1 Maaned, 3
Uger og 6 Dage gl. Kai Børting blev selv begravet ved Gjerpen 28 April
1717, 59 Aar og 12 Uger gammel. For Broderen Frants B.s Vedkommende
nævner Gjerpens Ministerialbog kun to uægte Døtre 1682 og 1686; om hans
Søn Peter B. se N. Saml. in 8vo II. S. 556.

Brasberrigampt, d: 13 Iunij | Anno 1702. | Joh: 19 V: 25: 26: 27. |
 Ieg Veed at min frelsere lefver, og hand Schal her | efter opwæcke
 mig af Iorden, oc ieg skal der efter omgivis | med denne min hud,
 og ieg sekal see Gud i mit | Kiød, dend samme, Sckal ieg see for
 mig, | og mine öyne skulle skue hannem, | og ingen fremmed. |

21) Grafskrift. | Guds Tancker ere Icke Som Vore | Hafde
 ynsker og Forbønner Kundet noget Formaa | Kunde Døden Viige |
 For alle Dyders Kiærne | Da Skulde du icke Saa Tiilig Fore fun-
 det | I Denne Gröft | Det usle Efterladte | af | En Reen Dyrebar og
 Ædel Siæl | af | Velædle og Velbyrdige Frue | Frue Margaretha
 Deichman¹⁾ | Som Indgik I Denne Værden (aabent Rum) 1708 | I
 Egteskab (aabent Rum) 1728 | med | Vilædle og Vilbr.(!) | Hr. Caniellie(!)
 Raad Herman Løvenskiold | Som hnu(!) dage overlevede | Da
 hnu(!) Skildtes fra Dette Forfengelige | d. 6 O(c)to. 1759. |

Vil Nogen viide meer lad Fattig Mand fremsiige
 Lad bören Sødskende De hjælpelöses tall
 Eet viidne Bære om At Du har ei haf(t) liige
 Det Minde aldrig döer (og ey) För Svinde Skal

¹⁾ Hun var en Søster af den ovenfor S. 65 omtalte Generalmajor Peter Deich-
 man og blev 15 Juli 1728 i Christiania gift med Herman Leopoldus, der
 21 Juni s. A. ved Svigerfadereus, Biskop D.s, formaafende Indflydelse havde
 erholdt Titel af Cancelliraad og i 1739 tilligemed sin Fader blev adlet med
 Navnet Løvenskiold. Begge Ægtefæller døde i 1759, han 19 Septbr., hun
 et Par Uger senere 51½ Aar gl., og bleve begge bisatte i Familiebegravelsen
 ved Gjerpen Kirke, se Løvenskiolds Beskr. over Bradsbjerg Amt S. 75 f. og
 Lengnicks Stamtavle over Familien. Fra dem nedstammer den Norske og den
 ene Danske Linie af Slægten, medens den anden Danske Gren nedstammer fra
 ovennævnte Herman L.s Broder, Geheimeraad Severin (Seren) L., der blev baro-
 niseret 1773. Jfr. ogsaa B. Moes Tidsskr. f. norsk Personalhist. Ny Række
 S. 107—14. Under Indskriften staa Løvenskiolds og Deichmans Vaabener, det
 første som i Adelslex. med den Forskjel, at Feldtet er tverdelt, det andet som
 ovenfor S. 65 f. beskrevet, dog at Skjoldets damascerede Rand ogsaa adskiller
 de to Feldter. Følgende af Cancelliraad Herman Løvenskiolds og Fru Mar-
 grete Deichmans Børn nævnes i Gjerpens Kirkebog: 1) Herman begr. 12
 Novbr. 1731, 2 Dage gl., hjemmedøbt (Moderen introduceret 18 Decbr. s. A.)
 2) Inger døbt 12 Septbr. 1732 (Moderen introd. 10 Sept.). 3) Else Kir-
 stine d. 23 Febr. 1734 (Moderen intr. 4 Marts). 4) Anna Barbara d. 10
 Septbr. 1735. 5) Herman d. i Mai 1738, begr. 17 Juni, 4 Uger gl. 6) Her-
 man d. 25 Juli 1739 (Moderen introd. i August). 7) Peter Carl Wilhelm
 d. 10 Januar 1741, begr. 3 Mai s. A., 4 Maaneder gl. (Moderen intr. 2 Febr.)
 8) Søren d. 9 Mai 1743 (Moderen intr. 6 Juni). Den ældste Søn Bartho-
 lomæus Herman L. er døbt i Porsgrund (Solum) 6 Octbr. 1729.

Har Ærlighed haft Sted et Sviglos Vænsk(ab) Bolig
 Besminkt (o: usminket) Gudsfrygts dyd Behagelii(!) omgangs hæld
 Een Rund og Gavmild Haand Et Hiærte Ædelmodig
 Da Fantis Det Hos dig Lev Der for Ævig vel.

22) Dødelige! | Du som har nydt godt af Livet og du | Som
 vandrer den torne fulde vej, | Kast Øyet hid, | Og Skue med hellig
 Gysen det Timeliges | Forgiengelighed I dette Støv, | Som giemes
 inden disse Bredder; | Levningerne af den i Livet | Højædle og
 Velbaarne, | nu hos Gud Salige Cancelliraad | Hr: Bartholomæus
 Herman | de Løvenskjold,¹⁾ | der blev fød d: 29 Septembr.
 1729 | og siden samenknyttet ved det ægteskabelige | Baand, Den
 4de Martij 1751. | med hans efterlate sørgende Enke frue | Frue
 Edel Margareta fød Rasch | med hvilken han i et kierligt
 Ægteskab avlede | og velopdrog 4re Døttre og 2de Sønner hvor |
 af de 2de Døttre og en Søn døde i deres spæde | ungdom. | Han
 var et Mønster | For ungdom, mandom, og den tilstundende | Al-
 derdom; | Thi i hans første Dage var det hans idelige Formaal |
 At udvikle, ved Studeringer, sine Naturgaver | Lige saa meget,
 som Han gjorde sig y(n)det ved saadanne | Sæder, | Der hædre den
 fødte adels mand. | Han var en om kiærlig Ægtefelle, og retskaffen |
 Fader, | Derfor velsigned og Gud Ham med en dydig Hustrue | Og
 retskafne Börn | Han besad i Høj grad de Egenskaber, der | ud-
 merke Den sande Kristen; | med faa Ord: | Han efterkom til sit
 Endeligt, alle | En Borgers, Adelsmands og Meneskevens Pligter |
 Saa vel og saa vist, som det Ønskes: | At du, unge! eller Gamle!
 Høje! eller Lave! | Som Læser dette ufuldkomne Minde | Om dene for-
 tiente Afdødes frome Vandel, | maa opmuntres og andspores til |
 At betræde, Hans Fodspor, og henvandre troligen | paa Hans her-
 lige Bane, hvis maal den Salige | Omsider opnaaede d: 17de Mai
 1788 | I en Alder af 58 Aar, 7 Maaneder og 18 Dage | Eff(t)er
 faa Dages, ey, smertefulde Sygdom | En Naade, | Hvormed Dødens
 herre gierne velsigner den | Frome | Dødelige! | Lad det imer være
 dit vigtigste Formaal | »At døe, som denne Salige, saa kan du | være
 »forsikkert om, at ny(de) den | uforgængelige Krone hisset!!!« |
 underdanigst af en dybsørgende Tiener |
 Iacob Rasch²⁾

¹⁾ Foregaaendes Søn, se Lengnicks Stamtavle og B. Moes Tidsskr. l. o. S. 108.

²⁾ Uden Tvivl Fru Løvenskiolds Brodersøn, der døde 1809 som Toldkasserer i Tønsberg.

23) Efter at | Den udödelige Sjæl havde naaet sin Kampes | Maal, Lyksalighedens evige Bolig, | Som den med sikke Skridt, fast Haab og inderlig | Attraa uafledelig stræbte i möde i 68^{ve} Leveaar | Blev her nedlagt det Iordiske af | Frue Edel Ma(r)gretta Løvenskiöld.¹⁾ | Ved 37 Aars ki(æ)rlige Ægteskab giorde Hun lykkelig | Salig Hr Cancellie Raad Barth. Herman Løvenskiöld | Med hvem Hun avlede | 2de Sønner og 4re Døttre som Hun | Med sand Moderhaand og Hierte dannede | Til nyttige In(d)byg(g)ere i denne og tilkomende Salige i hiin | Verden hvor en Søn og 2 Døttre allerede er intagne | Hun var en verdig Datter af | Sal: Hr Canc: R: og Rector Iacob Rasch og Fr A. Deichman | De Kristelige selskabelige og huselige Dyder | Som prydede Hendes hele Liiv og Vandel; | Gjøre Hende uforglemmelig ligesom og Hendes Afgan(g) | Saare bitter for Børn Slægt og Vener. | Fred over Hendes Aske! |

24) Her hviler til Opstandelsen | De afsieledte Levninger af | Kammerjunker Iacob de Løvenskiöld²⁾ | Fød den 20de Iulii 1754, gift den 5 Augustii 1781, | Med Frøken Caroline Rudolphine de Schubarth | Som nu med 2de haabefulde Børn, 1 Søn og 1 Datter | Begræde Savnet af elsket Mand og Fader, | Der forlod dem og Verden den 19de Octobr 1795. | San(d)hed Vidner | At Han var en redelig Kristen en indsigtfuld | Og virksom Borger og deeltagende Meniske ven | En ki(e)rlig Ægtemand og øm Fader! | Dødelige! | Betragt med opmærksomhed det sted du betreder | Der lærer du Viisdom! der lærer du at Jor(d)ens glæder | Og Herligheder ere korte og forgængelige, at mangefold Lidelser | for dunkle dem, at døden gjør Ende paa dem alle. | Erindre da Støvets Søn at ogsaa du skal døe | Og lev Saaledes | At din Slumer i Graven kan vo(r)de | tryk og blid.

25) Nyt Bevis paa | Forgængeligheden; | Roserne visne, Bjergerne blive Støv, | Alting fortæres af | Tiden og Døden, | Det vidner Støvet, som hviler her | Af den Salige | Sybille Charlotte Løvenskjöld,³⁾ | Fød den 9de Novbr: 1784 paa Bolvigs Jern(verk) | Død

¹⁾ Foregaaendes Hustru og Cousine. Hun døde 11 Octbr. 1795.

²⁾ Søn af de to foregaaende og gift med sin Cousine, der siden ægtede Stiftamtmand etc. G. F. Adeler til Bratsberg og Gimsø, se foruden de ovennævnte Kilder, W. Lassen, Norske Stamt. I. S. 44 f.

³⁾ Datter af No 24, se Lengnicks Stamtavle over Familien Løvenskiöld.

den 9de Junii 1790 paa Ravnæs, | Efterat hun en Tid havde været | En lidende Plante, | Saa blev denne unge Rose | Optaget af Døden | Ikke udryddet, men forflyttet | Fra Golgatha til Zion | Og nu | Blant Evighedens Tusindfryder | Blomstrer, som | En Paradiis Rose | For | De Efterlevende.

26) Under en Krone; Efterslægt! | for dig, | Sadt Forfædrene dette: | til Minde | af | Inger Maria Deichman | fød 5 Septembr 1749 død 6 May 1793 | Som Ægte fælle af Kammerherre. | Herman Løvenskiold.¹⁾ | Den fromme og dydige Moder. | Den edle blant Menisker | Savnes og begrædes af os | og hendes Fodspor | Læser!, | fortienet at følges | vil du være og blive | lykkelig.

27) — — — — — | den dejlige Morgen — — |
 — — — — — | — — — — —
 — — — — — | — — — — — — — — — | Kort glædede dette — — — — — — — — — — [Barn den] | Salige Anna Catharina de Løvenskiold²⁾ | sine Ømme og kierlige Forældre | Effter Eet Kort Liv | af 1 Aar 7 Maaneder og 18 Dage | forlod hun den 19de Septbr. 1775 | Forføngelighedens Ørken | og henfoer | till de Salige Aanders | og Englernes | Mange | Tusinde.

28) Herunder hviler | Anna Dorthea Colbjørnsen;³⁾ | født | den 21 Januari 1792, | gift | den 8 Maii 1808, | med | Friderich Christopher Greve af Trampe, | Kammerherre og Stiftbefalingsmand over Island, | død | den 13 October 1808.

¹⁾ Han var en Broder af No 22 ovenfor og døde 24 Mai 1799, 60 Aar gammel; han havde tre Gange været gift 1) Ingeb'org Akeleye, fra hvem han 1765 blev skilt, 2) Inger Maria Deichman og 3) Christine Sophie Deichman, begge Døtre af den ovenfor S. 65 f. omtalte Generalmajor Peter D.s Broder, Oberst Wilhelm D. († 15 Mai 1799, 82 Aar og 6 Maaneder gl.) Hans 4 Børn vare samtlige af hans andet Ægteskab, jfr. B. Moes Tidsskr. f. norsk Personalhist. Ny Række S. 108, Lengnicks Stamtavle over Familien Løvenskiold, Saml. t. d. Norske Folks Spr. og Hist VI S. 597 ff. og Norske Intell. Sedler 1799 No 21 og 23.

²⁾ Datter af foregaaende og døbt i Gjerpen 9 Marts 1774. Over Indskriften staar en Hjelm og ovenpaa denne en Løve, der i Forlabberne holder et Skjold med Bogstaverne A. C. L.

³⁾ Om hende se B. Moes Tidsskr. for norsk Personalhist. Ny Række S. 135.

III. Fra Onse Kirke i Smaalenene.

Ved Nedrivelsen af Onse gamle Kirke i 1875 fandtes en Del Gravplader, der i April 1876 bleve indsendte til Rigsarchivet, og hvis Indhold tildels viste sig at danne et Supplement til den Række af Indskrifter fra Bjelkernes Familiebegravelse, som er meddelt i B. Moes Tidsskr. f. n. Personalhist. I R. S. 182—98. Paa Kirkens fire Smaataarne fandtes Fløie med Aarstallet 1591 samt Brockenhusernes og Bølge-Juelernes Vaabener med Bogstaverne: S. H. B. — F. D. I. (o: Salig Henrik Brockenhus — Fru Dorthe Juel). Dette Ægtepar var Kantsler Jens Bjelkes Svigerforældre og før ham Elingaards Eiere, og Anbringelsen af deres Vaaben og Initialer paa dette Sted maa betyde, at Fru Dorthe Juel som Enke har bekostet en større Reparation af sin Sognekirke efter dens Brand i 1590. En af disse Taarnfløie er erhvervet for Rigsarchivet.

29) Paa en forgyldt Messingplade. Øverst staar Juels (Bølger og Stjerne) og Galskyts Vaaben af sædvanligt Udseende. Over hvert staa Bogstaverne: S. E. I. F. — S. E. I. M. (o: Salig Elsebe Juels Fædrene — Salig Elsebe Juels Mødrene). Under Vaabenerne staar 3 Gange Monogrammet I. H. S. Hele Indskriften med Versaler.

.Her.liger.begravten.erlig.|oc.velbørdige.salige.Frve.|Elsebe.
Ivl.Peder.Brocken|hvsis.¹⁾til.Sande.som.|chresteligen.
hen.sof|vit.vdi.Heren.paa.Sande.|ten.9.Marsi.1602.Gvd.|
vnde.hinde.met.ale.Gvds.vdval(de)|en.erefvd.Op[st]jandelse.
paa.ten.øderste.Dag.

30) Paa en forgyldt Messingplade sees en Mand i Rustning, knælende foran et Crucifix; ved hans Side ligger Hjelm, Handsker og Sværd, bag ham staar en opsadlet Hest. Over hans Hoved staa to Vaabener: Brockenhus's og Litles (2 Vædderhorn i Skjoldet og paa Hjelm), hvorover Bogstaverne: E. B. F. O. M. (d. e. Eiler Brockenhus's Fædrene og Mødrene). Under Billedet staar med Versaler:

Her.ligger.begraven.erlig.och|welbirdig.Mand.Eiller.
Brockenhvs.²⁾|til.Strom.som.dode.pa.Dion.i.Wiken|den.
29.Aprilis.Anno.93.hvis.Siel.|Gvd.wer.nadig.

31) Paa en itubrudt, forgyldt Messingplade staar øverst Bjelkes og Brockenhus's Vaaben; derunder læses følgende med Versaler:

Her.vdii.hviler.vdii.Løn.
Iens.Bielchis.Rigens.Cantzelters.Søn.
Och.Frv.Sophies.af.den.Æt.[•]
Som.Brochenhvs.er.kaldit.ret.

¹⁾ Se (Dansk) Hist. Tidsskr. 4 R. V. S. 131 f.

²⁾ Se (Dansk) Hist. Tidsskr. 4 R. V. S. 130 og Saml. t. d. Norske Folks Spr. og Hist. I S. 370 og 387.

Eilert. Bielche.¹⁾ ved. Nafn. och. var.
 Nii. Vger. den. Thid. hand. dødt. har.
 Ey. eldre. men. it lenger. Lif.
 Met. alle. Gvds. Børn. Mand. och. Vif.
 Her. venter. det. Gvd. hannem. sende.
 Och. alle. hans. til. sidste. Ende.

[Fød] — — — — — den. 2. Febr[uar]i 16 . .]
 [Død. den. . . Aprilis.] i. s[amme. Aar.]

32) Paa en forvitret Blyplade: Dyden Kand aldrig overvindes af Døden | Skønt Døden ofte nedbryder Dydens Iorde Bolig | Thi Viid min Læsere | At udi denne Kiste hviler Kun det Dødelige af den udød(elig) | Hvis Siæl er indbunden i de Levende Kniper | Dend i Livet Velædle Velærværdige og Høilærde i Døden Salige | Herr Peder Debes²⁾ | Provst over Nedre Borge-Syssels Provstie og Sogne-Præst | for Onsøe Meenighed i Aggershuus Stift | Hans Liveds Gnist antændtes af Gud | udi Præstkær Præstegaard i Br[øru]p Song(!) Malte Herred | i Riiber Stift udi Iylland d. 1[7?] Augusty A^o 1700 | Hand indtraadte — — — — — ke | Som Residerende Capellan for K[irkerne] i Fridrickhald | Berg og Rocke [samt Asack 15de]de Ianuarij A^o 1724 | Hvor Hand efter — — — — — et Kierligt | Ægteskab(?) — — — — — i Aaret 1727 med | Hans elskelig — — — — — [ved] Døden afg. Hustrue | Karen Gløersen | Udi dette sit Kierlige Ægteskab blev han velsignet med | 8 Børn 4 Sønner og 4 Døtre af hvilke 2de Sønner udi | Sine unge Aar ere ingangne i Sin Herres Glæde | Som Sogne Præ(s)t til Onsøe Meenighed d. 6 Septbr 1737 | Og endelig som Provst for Nedre Borge-Sysels Provstie | udi Aaret 1745 | Hans Lives Lys blev efter 5 Dages haarde Svaghed ved | Dø-

¹⁾ Han er formodentlig født c. 1620, da han maa være yngre end Broderen Jørgen Bjelke og ældre end Herman B.; han er altsaa opkaldt efter sin Moders ovennævnte Halvbroder. Hans Dødsdag maa falde c. 5 April. Gravskriften er kjendelig forfattet af Fåderen.

²⁾ Se om ham S. V. Wiberg, Bidrag t. en alm. dansk Præstehist. I. S. 237 og Worms Lex. ov. lærde Mænd I S. 249 og III S. 168. Af hans Sønner gik den yngste, Lucas D., der var født 1741, i Christiania Latinskole 1758, medens den ældre, Ole Gløersen D., døde 13 Novbr. 1799, 65 Aar gl., som Hospitalsforstander i Oslo og var i sit Ægteskab med Maren (Jensdatter) Schultz (f. 1758 + 1818) Fader til den i 1832 afdøde Høiesteretsassessor Jens Peter Debes.

den udslukket og endet [d. 24] Junij 1763 | En tro og redelig
 Hyr[de udi] Guds Huus | En kierlig og omhyggelig Huus-Fader i
 sit eget Huus | En oprigtig og redelig Ven uden for Sit Huus | Saa
 vidnes he[r] a[f] alle Oprigtige. |

Lev evig vel O Salig Siel! Lev vel i Himmelbolig
 Som her har fødet Christi Faar i mange Aar Saa trolig
 Din Hyrde Stav Du har nedlagt Dig Aaget afspent (er)
 Den Naade Løn Dig er tild[elt] i evig Glæde der

IV. Fra Rakkestads Kirke i Smaalenene.

Ved Rakkestad Kirkes Ombygning bleve de i Kirken indsatte Ligkister ud-
 tagne og nedsatte i Kirkegaarden. Pladerne paa fem af Kisterne indsendtes i
 Septbr. 1875 til Opbevaring i Rigsarchivet, hvorhos medfulgte til Dechiffriering og
 Afskrivning et næsten ulæseligt Document, der var fundet i den nedtagne Taarn-
 kugle. Dette tilligemed de fem nævnte Indskrifter (de to første paa Messing-, de
 tre sidste paa Blikplader) meddeles her.

33) Her | glemmes, i et | vist Haab om en u-for- | krænkelig
 Opstandelse, | det Forkrængelige(!) | af | Herr *Petter de Seue*¹⁾ |
 Hans Kongl: Majts af Danmark og Norge etc: | høy-bestalter
 General-Major af Infanteriet | og | Chef for det 2de Aggershuuske
 National Infanterie Regiment | Fød den 16de Augusti 1694 | Foreenet
 i Ægteskab med Helle Huus de Wærnschiold den 5 Ian:
 1730 | Død den 26de April 1772. | Æret, og værdig belønnet for
 troe Tieneste af 3de Konger; | Yndet af Overmænd, som bekiendt
 for mandig, forsigtig, dydig; | Anseet af Ligemænd som den vær-
 digste; elsket af Underhavende som | Fader; Begrædt af Börn; be-
 klaget af Venner; igienönsket af mange | som en retskaffen Guds,
 Kongens og Landets Tiener! | Og derfor, | Mæt af Dage, Lyksalig
 i Livet, og fornöyet i Døden | naaede i en kronet Alder det Store
 Maal han immer løb til, | Sine Fortienesters fulde Løn: | En Sand
 Salighed. | See! | Saa skal den velsignes | Som frygter | Herren.

34) Helle Huus de Wærnschiold²⁾ | En i Lived værende

¹⁾ Se om ham Sønnens, Generalmajor W. N. de Seues, Levnetsløb og Tids-Historie,
 Chra. 1811. 8. især S. 30—51 og B. Moe, Tidsskr. f. d. norske Personalhist.
 1 R. S. 48.

²⁾ Om hendes Forældre og Slægt se B. Moes Tidsskr. f. Personalhist. 1 R. især
 S. 43—48. Hendes Fødselsdag og Aar maa her være urigtigt angivne, da
 hun blev døbt paa Bragerens 19 Novbr. 1705.

Paa Herren Hendes Haab Uryggelig Var Kast
 Hand blev og Hendes Deel der hiartet Sønderbrast
 Saa fryd Dig Salig Siæl hvor Dagen uden Ende
 Nye Lyst og Glæde Dig Vil idelig til Vende
 Dit Liiv Var priiseligt Din dyd erindres skal
 Saa Lenge Vi er Selv blant | Dødeliges Tall

38) Aaret 1794 om Sommeren er dette Taarn som da ganske forraadnet igjen af ny opbyggt; det [byggedes] i en 8te Kant i Sted[en for det] tilforn ikkun [var i en] 4 Kant og bekost[edes af den davær]ende Kirke[eie]r Procurator Simon Andreas [Mor]land og hans anden Hustrue Dorothea Jens[datter] Hiort, med hvem han efter Skjøde af 11te Decbr. 1790 havde kjøbt alle 3de Kirker med deres tilliggende Gods for den Summa, indbereignet Omkostningerne, 6500 Rigsdaler Dansk Courant, Rigsdaleren bereignet til 96 Skilling. Disse Eiere af Kirken boede da paa Kirkens Gaard Schattebøll i Ous Annex, som han den Tid havde [brugt] dels som Leilænding og dels som Eier ud[i Forening] med hans første Hustrue Sophia Rom[medahl, derpaa i] Enkemand's Stand og med ovenmeldte [anden Hustr]ue.

Samme Aar blev og Vaaningshuset paa Rakkestad Prestegaard bygget ny, hvortil Almuen havde lovet at betale af hver Fuldgaard i det ganske Prestegjeld Penge 2 Rd. 3 $\frac{1}{2}$, 4 Stokkelaug eller Hus-tømmer og 1 $\frac{1}{2}$ Tylvt Bord og offereret Presten den tilforn staaende Bygning. Man mente, Presten, som havde paataget sig Bygningen, ikke kunde komme ud dermed.

Da var Sogneprest velærværdige og høilærde Hr. Torchild Aschehoug¹⁾, hans Hustrues Naf[n var An]ne Cathrine Aschehoug, fød Olsen og resid[erende Capella]n velærværdige Hr. Ludvig Nielsen, h[ans Hustrues] Nafn var Amalia Nielsen, fød Hopstock²⁾ [boende p]aa Capellangaarden Bergenhus. Prester[ne vare] begge retskafne Guds Ords Lærere og Prædikan-tere, tro og aarvaagne Hyrder over den dem betroede Hjord, søgte af al Magt at udrydde al Liderlighed, Drukkenskab og andre Laster,

¹⁾ Om ham se B. Moes Biogr. Efterretn. om Eidsvolds-Repræsentanter og Stortingsmænd S. 16 f. samt Krafts og Langes Forfatterlexicon.

²⁾ Se A. J. Hopstocks Stamtavle over Familierne Garmann, Schanche, Krohn og Hopstock S. 68, hvor hun urigtigt angives død 1791 istedenfor 1795. Ludvig Nielsen blev 1796 Sogneprest til Rodenes i Smaalene, hvor han døde 1805.

foregik Menigheden med gode Exempler, da deres Liv og Levnet i alle Tilfælde svarede til deres Lærdom og Undervis[ning]. Deres Hustruer vare og dydige og retskafne. [Dette] Skrift har jeg la-[det] nagle fast inden i [Kobberkug]len, som sidder paa Spiret, hvilken jeg d[a lod gjøre] og fortinne tilligemed Kobberhanen, som sidder ovenover paa [det at] det i Tiden læses kunde [og tjene] til Erindring [og Forsikr]ing om alt ovenbem[eldte. Skrevet] paa Schattebøll St. Hans Dag eller den 24de Junij med egen Haand
Simon Andreas Morland.

V. Fra Vadsø Kirke.

De nedenfor meddelte Indskrifter findes paa 5 Blyplader, der i Novbr. 1878 ved Kjøb erhvervedes for Rigsarchivet.

39) Her. vnder. hviler. velaervaerdig, | Haederlig. og. höilaerde.
Mand | Mag: Lvdvig. Christensön. Pavs,¹⁾ Provst. over. Fin-
marcken, | og. Sogne. Praest. til. Waardöe. Gield, | Föd. 1652. d: 23:
Aavgv: Död 1707: d: 27 April, |

Ieg. var. en. Herrrens. Praest. i. sex. og. tive. Aar,
Saa. blef. ieg. dode-qvæst. og. lagt. paa. Lige. Baar:
Da. slap. min. Leve-Tid. da. holt. ieg. op. at. vandre.
Og. maatte. stige. ned. i. Graven. til. de. andre.
Thi. see. nv. kraefde. Gvd. den. Aande. hand. mig. gaf.
Hand. skal. og. væcke. mig. af. denne. mörcke. Graf.

Til samme Kiste mau have hort en hjerteformig Plade, hvorpaa staar:

Her. var. to. Hierter. knytet fast.

I. Livet. v-ad. skioldt.

Ø. T. S.²⁾

Men der det Hierte: sönder-bra[st]

Da. blef mit Hierte deelt

40) Morientibus. in. domino. | Sepulchreta. sunt. dormitoria.
Dulci hac in urna. etiam. fruitur(?) | Dormitorio. Μακαρίτης. hæc in

¹⁾ Om ham se A. Erlandsens Biogr. Efterretn. om Geistligheden i Tromsø Stift S. 33, hvor han imidlertid er sammenblandet med Sønnen Ludvig Christian Paus, der blev hans Eftermand i Vadsø 12 August 1707 og 6 Juni 1740 blev Sogneprest til Eidsberg († 1744), og hvem ogsaa de fleste l. c. meddelte genealogiske Efterretninger og Henvisninger til forskellige trykte Skrifter gjælde. Mag. Ludvig Paus var gift med efterfølgende. Indskriften med lutter Uncialer.

²⁾ Formentlig Forfatterens Initialer.

Dom: mortua. | *Christina. Iohannis. Filia. Ørbeckiana.*¹⁾ | Supra.
 binariam. sexagenaria. matrona. | Et. supra. octonariam. tricenaria.
 mater. | *πολυτόκος. καὶ. Αριστοκος.* et. ideò. meritò. *πολυτίμητος.* |
 olim. | Viri. admodum. reverendi. et. religiosi. Dom: Mag: Ludovici
 Paus: | Normarchiæ. Finmarchiensis. aliqquando. præpositi. et
 Waz-øen | sium. Pastoris. vigilantiss: *πῦν. ἔν. ἀγίως.* uxor. desidera-
 bilis. pergrata. | peramata. jam. dei-viri. Christi. sponsa. carè. et.
 avarè empta. et. | in *Μακαρία. μακαριῶς.* constituta. | At. vero. arrige.
 aures. Pie. Lector. arrige. inqvam. et. erige mentem. | *Μελλοθαυατος.* |
 Diva sub. me. dormiens. per. angusta. ad. augusta. penetratura. |
 cum. mortem. non. tam. funus. qvàm. fœnus. duxerit. morte. | non.
 tam. consumpta. qvam. consumala(!) est. Fuit. apud. | ipsam. usqve.
 ad. extremam. animæ. exodum et foedus et fides | Dei. | Ideo. ipsi.
 jam. est. foederis. promissio. et. fidei. | Fructus. non. ipsi. solum.
 sed. et. | cuivis. ita | Morienti in Domino.

Til samme Kiste maa have hort en anden Plade, hvorpaa findes afbildet et
 Triangel og et brændende Hjerter, mellem hvilke Emblemer staar:

Nata Anno MDCL | d: IX | Octobris |

41) $\eta\pi\tau$ | Qvis: sis: qvis: fueris: | qvis: eris:
 semper mediteris.

Udi denne Bolig: sød. salig: og. rolig.

Sin Hvile-Søvn. fik.

Den i Livet gudelskende. og. i. Døden. gudelskede. | Iomfrue. | *Marg-
 arita: Ludvigs: Datter | Paus*²⁾

Der: horig: og: lydig. oprigtig: og: dydig.

I: Verden: omgik

Da: Siaelen: udkaaret: blev: Engle-henbaaret

Til Salighed. sød

Fra: sytten: Aars: Møye: hos: Gud: i. det. Høye

I: Abrahams. Skiød

Den: XVIII May | Anno MDCCXXXIV | Mors: ultima: linea: |
 rerum.

¹⁾ Hun har uden al Tvivl været en Datter af Fogden i Vardøhus Len Hans
 Jenssøn Ørbeck, der var gift med Lensmanden sammesteds Hans Koning-
 hams uægte Datter, se Norske Saml. 8. II S. 514.

²⁾ Hun var en Sønnedatter af de to foregaaende og Datter af den ovennævnte
 Provsí Ludvig Christian Paus. Den hele Indskrift med Uncialer.

VI. Fra den gamle Trefoldighedskirke i Christiania.

Da det var blevet bestemt, at Johanneskirken i Christiania skulde bygges paa den gamle, i Aaret 1686 afbrændte Trefoldighedskirkes Plads, og Gravningen i Grunden paabegyndtes, blev der til forskellige Tider fundet enkelte Ligstene eller Brudstykker deraf, Ligkisteplader og lignende Sager fra Kirkekjæderen eller Kirkegaarden, der i sin Tid havde omgivet den gamle Kirke. De tre Plader, hvis Indskrifter nedenfor meddeles, indkom i Juli 1874 til Rigsarchivet; af Ligstenen fik Meddelelsen i 1866 Anledning til at tage en Afskrift, inden den anvendtes i andet Øiemed. Indskrifterne ere skrevne med Uncialer, de to første paa Messingplader, den tredje paa en Blyplade.

42)

D. O. M. A.

Her huiler Mandom self den store Martis Søn
 Med Georg Reichweins¹⁾ Nafn af ædel Slect oc Kiøn
 Huis Dyd oc Tapperhed ham gjorde her saa stor
 At han af Konge-Mact til General Major
 I Norge blef ophøyt ia oc til Gubernør
 [For B]jergen By oc Slot den Ære Troskab bør
 Til Cassel var hand fød oc Lifvet først mon se
 Der mand skref tusind Aar fem hundred niti tre
 [Hans i]dzig Kieriste Fru Inger Rytter schiøn
 [Fik] hand i Ectestand af adlig Blod oc Kiøn
 Oc hende med stor Lyst i Ecteseng mon see
 [D]er mand sk(r)ef tusind Aar sex hundred femti tre
 [Tilsamm]en lefde de i tretten samfuld Aar
 [Sex Dø]ttre midlertid oc tuende Sønner faar
 [Nu] er hand va[nd]red bort til Gravvens mørke Steder
 [Ha]ns Død vor Berg[en Sta]d med Such og Vee | [beg]ræder.

43) Her. hviler. erlig. dydig. | oc. gvdfrøctig. Pige Maren. |
 Bvntzow. fød. i Opslo. 1618. 9. Ianvary. | af. Fader. erlig. viis.
 oc. velact. Mand. Ma-th | ies. Bvntzow. fornemme. Raadmand. i.
 Opslo. oc. | Moder. erlig. fin. oc. gvdfrøctig. Matrone. Maren |

¹⁾ Om ham kan eftersees Saml. t. d. norske Folks Spr. og Hist. I. S. 428 f. og D. N. Bechs Afhandling i »Morgenbladet« f. 1850 No 256 og 258 om Thronhjems Lens Afstaaelse og Tilbageerobring 1658, hvor de af Reichweins Børn, der overlevede ham, opregnes. Hans sidste Hustru, Inger Rytter, var en Datter af Oluf Christopherssøn R. til Østby i Skeberg og Marine Mogensdatter Rosensværd (ikke af Peder R. og Elsebet Teiste) og var Moder til de der nævnte Børn med Undtagelse af den ovenfor S. 64 omtalte Oberst Georg R., der var af sin Faders første Ægteskab. Generalmajor R.s tidligere Hustru Karen Luct (eller Luft) blev 14 Januar 1649 begravet i Choret i Hellig Trefoldigheds Kirke i Christiania.

Niels. Daatter. christelige. oc. ecte. Foreldre. | i. Daaben. ofrit. Gvd. oc. i. Frelseren. Christo. indlem- | mit. opdragit. erligen. øfvit. i Gvds. Ord. flittelig. | lefvit. mod. Gvd. andegtig. sin. Neste. tvctig. | vnder. langvarig. Svaghed. taalmodig. endet. | sit. Liff. christelig. 1641. 25. November. for- | venter. Opstandelsen. glædelig. den. | gifve. hede(!). Gvd. naa- | delig.

44) Hervdi. ligger. nedlagt. erlig. dy- | dig. og. gvdfrtytig. [Hvvs?] Qvinde. | Maren Bendtsdaater [Sal. Ras]mvs Han- | sen.¹⁾ fordvm. Raadmand. [udi] Opslo. | oc. Christianiæ. hans [Ence som] er fød Paaske. Aften. Anno. 1569. | kom. vdi. Ægteskab. den. 7. Ianva. | Anno. 1595. oc. i. same Ecte- | stand. afledede. tilsamen. 3. Söner. | oc. ti. Dotre. blef. eenlig. el- | ler. Ence. den. 22. Ianva. Anno. 1629. | oc. lefvede. vdi. sin. Enckestand. | indtil. Gvd. hende. henkallede | her. vdi | Christia[nia. de]n 17. May | Anno 1634.

45) Hervnder ligger begravet er | lig oc welachde oc for- standige | mand Hann(!) | Olson Maler fordom borger oc | ind- voner wdi Christ | iania oc barnfød vdi Ribe af erlig egde (sic) foreldere oc døede | her vdi Christiania den 30 Jvly | Anno 1643 | vdi hans alders 43 aar samt | hans kiere hoestrv | erlig dydieg och gvdfrtygti | ge qvinde Ingebor Søfre | nsdoeter barnfød vdi Ob | sloe och doede anno 16 — | den (aabent Rum) vdi hend | is alders — aar gud gifte | denem enn gledelig oc en erefvld obstanndels(e)²⁾

VII. Fra Akers Kirke.

Det er ovenfor (S. 54) omtalt, at der foruden de sammesteds nævnte Messing- plader ogsaa i 1852 indkom til Rigsarchivet en Del Plader af Jernblik fra Akers kirkes Ligkjælder. Af disse, hvis Antal i det hele er elleve, ere de ni paa Grund

¹⁾ Formodentlig ham, der nævnes i N. Rigsreg. V. S. 61 og 273, hvorimod han maa være forskjellig fra den Raadmand i Oslo Rasmus Hanssen, der 1620 blev Lagmand paa Oplandene, da denne siges at være død 1621, se ibid. S. 68 og 137 f. Ogsaa hans Hustru er forskjellig fra to samtidige Kvinder af samme Navn i eller i Nærheden af Oslo, hvilke nævnes ibid. IV og VI.

²⁾ Indskriften gik flere Gange rundt Stenen i to forskjellige Afdelinger; midt i Stenens øverste Afdeling stod et Vaaben, der i Skjoldet (Stikskjold med Indskjæring paa begge Sider) indeholdt 3 smaa lignende Stikskjolde (2. 1) med en liden Top eller Flamme foroven og et lignende paa Hjelmens, paa hvis ene Side stod Bogstavet H. og paa den anden O. S. Midt i nederste Afdeling saaes et Dødningshoved over to korslagte Ben.

af Rust fuldstændig ulæselige; Indskrifterne paa de to, der nogenlunde kunne læses, meddeles nedenfor.

46) [Glad nedlægger¹⁾] Vandrereren | Sit trætte Hoved i Søvnens qvægende Skjød | Efter en lang og modig Dag. | Og glad gaaer den Retfærdige | Til [Hvile] i Gravens trygge og sorgfrie Borg | Trættet af den lange Kamp med Livets Møje. | Denne sidste store Hvile attraaede og fandt | [Madame] Anna Margaretha Brochmann, født Hegermann²⁾ | Da Dødens kjærlige Haand löste Hendes Smerter den 12te Maj 1796. | Efter et Liv af 72 Aar og 3 Maaneder, | [Hvora]f de sidste 12 Uger langsomt bortglede under en vaandefuld [Sygdom.] | Hendes Ægteskab med | Sal. Christen Brochmann, Ejer af Gaarden Abildsøe, | [Indgaaet] den 12te Decembr 1755, og opløst ved hans Død den 2^{den} April 1790, | Satte Hendes Duelighed og Dyd paa Prøve | [Som] Huusmoder for en talrig Familie, Stifmoder for 6 Børn, og selv Moder for andre 6; | Men Hun udholdt Prøven, | Hun fortjente og vandt Alles Alles (sic) Agtelse og Kjærlighed | Ved | Usminket Guds frygt, | Utrættelig Virksomhed, | Ubøielig Retskaffenhed og Troskab i Pligter. | Derfor æres Hendes Minde | [Af 3de] igjenlevende Børn, [af] Sødskende, af Venner, og af alle, som [kjendte] | Hendes sjældne Værd. | Held Dig, Salige! | [Du hvi]ler nu af Dit Arbejde | [Men Dine] Gjæringer følge med Dig!

47) Ofte blev Livets Vinter mørk | Naar Pletter fordunklede de solvfarvede Haar | Men vel [Dig] Bedagede som | Rolig kan skue [tilba]ge paa de hen[farne Dag]e | [for Dig] skal D[øden vo]rde godædig | og din [Afsked?] skal være blid | som | Lene Maria Schumachers³⁾ | der blev fød den 15de Augusti 1715 og | gift med Sognepræsten nu salig Provst Jonas Wessel. | Hendes Vaar

¹⁾ Hvad der nu er ulæseligt paa Grund af Rust, er udfyldt efter »Norske-Intelligens-Sedler« 1796 No 21.

²⁾ Hun var en Datter af Oberstlieutenant Diderik Hegermann (f. 17 Octbr. 1697, † 2 Febr. 1772) og Christine Elisabeth Peters (f. 10 Mai 1705). Fra to af hendes Brødre nedstamme Familiene Hegermann og Hegermann-Lindencrone i Danmark og Norge. Hendes Mand, der var Trælasthanter, havde tidligere været gift med sit Næstsøskendebarn Karen (Hansdatter) Brochmann og var tilligemed denne første Hustru ogsaa bisat her, men disses Gravskrifter kunne nu ikke længere læses. Hans er trykt i »Norske Intelligens-Sedler« 1790 No 15.

³⁾ Digteren Johan Herman Wessels Moder, om hvem se B. Moes Tidsskr. f. d. norske Personalhist. 1 R. S. 231 f. og den Wesselske Stamtavle No V.

var den lukkede Rosenknops, | hendes Sommer den aabne Roses, | men hendes Vinter var skønnere end dennes | Rosens Blade faldt og den blev bortflyttet | hun vedblev tilbedet af sin Mand | som hans ømme kiærlige Ægtefelle — hans Alt | elsket af sine Børn og Børnebørn | som deres gode advarende Ledsagerinde, | der lærte dem at kiænde Livets blinde Skiær | agtet af alle | som den sande Christen og Menneskeven | Men! hun er ei meere | Naturen intalte sin Fordring | dog — i hint Livs Vaar skal hun sees fremspirende med Ynde og Blidhed(?) | Denne Tanke blive Balsom i det Saar hendes Død foraarsagede | Den 17de April 1789! |

VIII. Fra Strømmens Kirke ved Svelvig.

48) Paa en rund Messingplade, forestillende en Sol med Straaler, afgivet fra Universitetets oldnordiske Samling i Aaret 1875, staa to Vaabener eller Mærker, hvoraf Mandens viser et delt Skjold, i hvis nederste Halvdel et Hjerte, hvorfra opvoxer en Plante med Blade og 3 firbladede Blomster, hvis Rødder gaa gjennem Hjerteret og ud til hver sin Side af Skjoldets nederste Rand; paa Hjelmene er Skjoldmærket gjentaget mellem to delte Vesselhörn. Konens Mærke viser Jomfru Maria som Himmeldronning, staaende paa Halvmaanen, med Kristusbarnet i den venstre Arm og et Rigsøble i hoire Haand. Paa Hjelmene en Due med en Palmegren i Næbbet indeni en Krands, hvis ene Halvdel dannes af en Palmegren, den anden af en Laurbærgren. Mellem Vaabenerne staa med Uncialer:

Anno | 1.6.64. — Rundt Kanten af Pladen staa: Erich. Bøling. — Maren Christens Daatter B.¹⁾ — Gvds. Naade. oc. Barmhiertighed. er. voris. Rigdom. oc. Salighed.

¹⁾ Han døde i Novbr. 1715, hun i Marts (begravet 15de) 1717 paa Bragernes, hvor de ogsaa bleve trolovede 1 Mai 1661 og copulerede 13 Octbr. s. A. Et Barn er døbt sammesteds 13 Juli 1662. Navnet skrives i Ministerialbogen Bølling, hvorfor den nulevende Familie af dette Navn formodentlig nedstammer fra dette Ægtepar. Erik Bøling og Hustru Maren Christensdatter solgte 1693 til Halvor Olesen paa Krageberg i Birid og hans Hustru Anna Kiteldatter 1 Hud og 8 Skind aarlig Rente med Bygsel i samme Gaard Krageberg, som var Erik B.s Hustrus sande Odel efter Broderen Hr. Laurits Gram. Sogneprest paa Modum, der havde arvet samme efter deres sal. Fader Christen Michelsen, der atter havde arvet Godset 1645 med sin Hustru Maren Gram. (Thotens, Hadelands, Land og Valders Thinglysningssprot. i N. Rigsarch.) — Erik Bølling var 1668 Kirkeværge paa Bragernes (Hesselbergs Efterretn. om Strømsø S. 105). 13 Decbr. 1662 tog han Borgerskab i Christiania og blev 18 Novbr. 1675 befalet at være Stadschapitain paa Bragernes. Da Skiftet efter ham begyndte 27 Mai 1716, angives hans Børn saaledes: 1) Hr. Johan Christian B., der var død og havde efterladt en Søn Christen B., da hos Assessor og Laugmand Braunman i Christiania. (jfr. Wiberg, Almind. D. Præstehist. III S. 69); 2) Maren Eriksd. B. g. 12 April 1686 m. Peder Andersen (Wulfsberg), der var død 1716; 3) Mette Eriksd. B. g. m. Philip

49) Paa et Døbefad af Messing uden Forzringer, siden 1875 i Universitetets oldnordiske Samling, staar med Uncialer:

H. Peder Hansøn Braad. Inger Hans Daatter S(c)hletter.¹⁾ 1670.

50) Paa en liden glat Sølvpaten, siden 1875 i Universitetets oldnordiske Samling staar:

G. S. — I. L. | Foræret Strommens Kirke | af | Gunder Iensen | og | Ian Andersen | 1736.

IX. Fra Sørums Kirke paa Romerige.

51) Paa en forgyldt Kobberplade, indfattet i en sort Træramme og indkommen c. 1811 til Selskabet for Norges Vel, hvorfra den er overgaaet til Universitetets oldnordiske Samling, sees en Mand i Rustning, knælende foran et Crucifix; paa Marken ved hans Side ligge Hjelm, Sværd og Handsker. Øverst til venstre staar et Vaaben, indeholdende tre Figurer med Fod og takkede Overkanter, formentlig Spillebrikker (2. 1); paa Hjelmen to harniskede Arme, der holde en lignende Brikke, ved Siden af hvilken sees Bogstaverne E. G. Nederst paa Pladen staar med Uncialer:

Her. liger. begrafv(i)t. erlig. | och. welbørdig. mand. Erick. | Gertson.²⁾ som. hen. døde. thend | 20. Marti. anno. 1593. hvis. siel | gvd. ver. nadig.

X. Fra Laurentii Kirke i Tønsberg.

52) Paa en saakaldet Taskelaas af Jern, hvis Bøile mangler, findes følgende Indskrift:

Dette (er) de Urgamle Langers Begravelse. Til hvis | Vedligeholdelse er af dennem givet efterfølgende gaarder | nemlig Elgesem i Sandeherret Kruge paa Hvaser paa Tiømøe | Mellum Ule-

Pedersen paa Bragernes; 4) Anna Maria B., der var ugift 1716; 5) Lisbeth B. g. m. Michel Nielsen, Urtegaardsmand i Sjælland; 6) Margrete B., der 1716 opholdt sig i Glückstadt og var ugift; 7) Martha B. (døbt p. Bragernes 25 Marts 1681) g. m. Monsr. Jesper Harding p. Bragernes. (Bragernes Skifteprot. i N. Rigsarch.)

¹⁾ Han fik 25 April 1665 kgl. Udnævnelse, formodentlig som personel Capellan med Successionsret til Bamle (aflagde Ed til Biskoppen 6 Octbr. 1666), men skal først 1670 være bleven Sogneprest her og døde 1683. Hans Hustru blev begravet i Kragere 21 August 1713 og maa have været én Slægtning (Søster?) af Cancelliraad og Amtmand Niels Søfrenssøn Adellers første Hustru, se W. Lassens Norske Stamtavler S. 64.

²⁾ Om ham se Norske Rigsregistranter III S. 215 og 850. Det ovenfor beskrevne Vaaben findes ikke i Dansk-Norsk Adelslexicon, med mindre det skulde være Slægten Wadspyds, med hvilket det i alle Fald har stærst Lighed.

vigen i Slaugen og Tangen paa Vajer i Stoeche Sogn | er nu arveligen tilfaldet Sal: Hindr(i)ch Arenstorfs Char- | lotta Amalia Vind til Wernøe Closter udi Norge og | Harritslef udi Fyen. hvis Moder var Frue Anna | Margaretha Lange. Sal: Her Niels Langes datter.¹⁾

XI. Fra Stavanger Domkirke.

53) Paa to Messingplader, der formentlig ere indkomne til Rigsarchivet i 1867, da Restaurationen af Stavanger Domkirke paabegyndtes, læses følgende Indskrifter med Unicialer:

Mette Hans Datter | Doctor Christian Tausans²⁾ |
Fød udi Medelfart j Fyen 1597 | S: Laurentij Dag oc død 1679

¹⁾ Denne Familiebegravelse, der laa ved St. Laurentii Kirke i Tønsberg, maa formentlig være bleven ødelagt, da Kirken nedreves i Aaret 1810 (se N. Nicolaysen, Norske Stiftelser, III S. 415). Laasen er overført til Rigsarchivet fra Universitetets oldnordiske Samling, hvor endnu et Par Vaabener findes, der øiensynlig hidrøre fra en af Ligkisterne i dette Kapel. Da de tilhøre Familierne Lykke og Hardenberg, have de uden Tvivl siddet paa Fru Dorethe Lykkes, Hans Langes Frues, Kiste, eftersom hendes Mormoder var Fru Anne Hardenberg. Hendes egen Ligbegjængelse holdtes 30 Juni 1647 i Bragerens Kirke og hendes Mands sammesteds 6 Octbr. 1648. Han var Eier af Morfaderens, Kantsler Hans Pederssøn (Litles), Gaard Fossesholm paa Eker og forlenet med Sem og Eker (se J. H. Begtrup's Stamtavle over Familien Munck-Lange i Geneal. og biogr. Archiv I. S. 32 samt Bragerens Ministerialbog i Rigsarchivet). Angaaende Slægtskabet mellem Familierne Lange, Wind og Arenstorff kan eftersees Saml. t. d. norske Folks Spr. og Hist. VI S. 533. Fra Henrik Arenstorff gik Eiendomsretten til Begravelsesstedet over til Svigersønnen Generalmajor Carsten Sibbern og fra ham til den nulevende Familie Sibbern, der imidlertid aldrig har benyttet samme, hvad der vistnok ligesaa lidt var Tilfældet med Arenstorffs anden Svigersøn Hans Ernst Feldtman († 1743), der var Regimentskvartermester og Auditeur ved første Smaalenske Inf. Regiment og kun efterlod en Datter af dette sit første Ægteskab. Medlemmerne af Familien Sibbern maa derfor formentlig kunne ansees som Langeres Arvetagere og Eftermaalsmænd i dette Tilfælde, hvor den ene Part aldeles har brudt sine Forpligtelser, uagtet en rundelig Erstatning var modtaget. I 1858 var kun den ene af de til Kapellets Vedligeholdelse henlagte Gaarde usolgt, nemlig Tangen paa Vajerlandet i Stokke Prestegjæld, se N. Stiftelser III S. 418. Laasindskriften, der tidligere er trykt i Jens Müllers Beskr. over Tønsberg S. 82 f., maa være paasat mellem Aarene 1712 (Henrik Arenstorffs Dødsaar) og 1724 (formentlig Charlotte Amalie Winds). De ovennævnte Sager ere i 1833 indsendte til Universitetets oldnordiske Museum af Mægler Brun i Tønsberg som hidrørende »fra Laurentii Kirkegaard.«

²⁾ Om ham se A. Faye, Christianssands Stifts Bispe- og Stiftshistorie S. 249—66, hvor denne hans anden Hustru nævnes S. 261.

Faste- | lafns Søndag 'ad Aftenen udi | Stavanger | At lefue er mig
en Løst | At døe er mig en | B[aa]d]e.

Rom: C. 8. V. 38. 39. | Jeg er vis paa, at huercken Død, | Ey
heller Lif, ey heller Engle, | Ey heller Førstendømme, ey heller |
Mact, ey heller de nerverende Ting, | Ey heller de tilkommende,
ey | Heller det høye, ey heller det | Dybe, ey heller noget andet |
Creatur skal kunde skille os | Fra den Guds Kierlighed, som | Er
i Christo Jesu | Vor Herre.

XII. Fra Vardø Kirke.

54) Fra Universitetets Oldsamling er i 1863 til Rigsarchivet afgivet det øverste af Sidestykket til en Kirkestol (fra Vardø Kirke, senest i Maase Kirke) med Lensmanden Hans Kønings (John Cuninghames) Vaaben, udskaaret i Træ, saaledes som det beskrives i Dansk-Norsk Adelslex. I. S. 294 med den Forskjel, at Dyret paa Hjelmen er en halv Enhjørning. I et i Oldsamlingens Archiv bevaret Brev, der fulgte med Indsendelsen af ovennævnte Vaaben, oplyses, at der paa samme Stol i Vardø Kirke stod Navnet Hans Konninghame. Paa Kirkens Prædikestol staa hans og hans Frues, Ellen Hundermarks, Vaabener med Aarstallet 1625 (deres Giftermaalsaar) og Navnene: Hans Koninck og F. Elen Hundlermark. Hans Vaaben paa Prædikestolen angives at være prægtigere end paa Kirkestolen. (Se om ham Norske Samlinger in 8vo II. S. 501 og 514). — Paa Lysekronen i samme Kirke findes et Vaaben, hvori en Ørn med udslagne Vinger i Skjoldet og paa Hjelmen samt Navnet Erik Lorich med Aarstallet 1706.

Povel Nielsen Rosenpalm.

Af Gustav Ludvig Wad.

Der er næppe mange, som ved at læse ovenstaaende Navn paa en i sin Tid ret betydelig Mand kunne mindes at have hørt eller set noget synderligt om ham; meget er det heller ikke, der foreligger paa let tilgængelige Steder; lidt mere er det lykkedes mig at finde, som kan oplyse Mandens Levnetsomstændigheder, der ikke ere uden Interesse, idet han fra en ringe og uanset Stilling i Livet banede sig Vej til at blive en af de homines novi, som den endnu ungdommelige Enevælde kaldte frem fra deres Skjul for at støtte sig til dem; han kan saaledes betragtes som et Sidestykke til Bolle Luxdorph, hvis Levnet tidligere er skildret i dette Tidsskrift.¹⁾

¹⁾ Som Ledetraad ved denne Biographi er benyttet det ved P. N.'s Død udstedte latinske Universitetsprogram, der er Kilden, hvor ingen anden nævnes.